

SOŠ a SOU Horky nad Jizerou

Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Horky nad Jizerou 35

Obor: Zemědělec – farmář 41-51-H/01

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0985

Předmět:

Ročník: druhý

Téma: Vybrané zemědělské plodiny
proso seté

Vypracoval: Ing. Lenka Prokúpková

Materiál: VY_32_INOVACE_199

Datum: 17.4.2013

Anotace: proso seté – plocha, význam,
biologické vlastnosti, nároky na
prostředí, OP, technologie, sklizeň

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Proso seté (*Panicum miliaceum* L.)

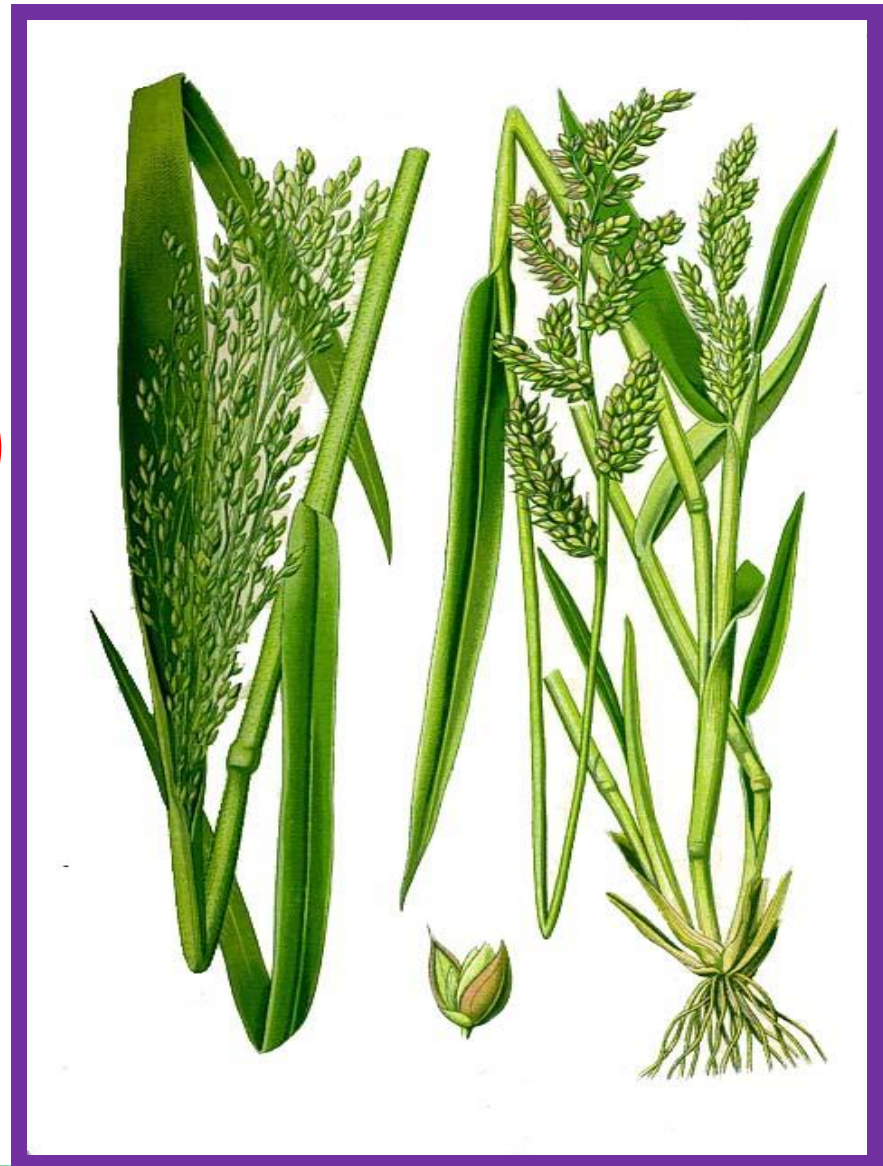
proso červené

proso žluté

proso zelené

Rozsah ploch:

Pěstuje se na ploše 5 mil. ha

Největší producenti: Indie

střední a severní Afrika

Čína

Rusko

Česká republika- plocha pěstování 2000 ha (polovina v ekologicky hospodařících podnicích)

pěstuje se Proso seté (*Panicum miliaceum* L.)

Historie pěstování prosa:

nejstarší kulturní obilnina (doba kamenná)

vznik - z planého druhu *Panicum spontaneum* v oblasti Mandžuska a Mongolska.

do Evropy se dostalo přes černomořskou oblast při stěhování národů

Proso – hlavní slovanská plodina

Hospodářský význam

- 1. Potravinářství - jáhly (příznivý poměr živin)
  - obsah vitamínů A, B1, B2
  - vhodná alternativní obilovina pro stravování kojenců od 4 - 6 měsíců
  - bezlepková dieta
- 2. Krmivářství - krmení drůbeže
  - krmení ptáků
- 3. ostatní - výskyt jako plevelná rostlina v jiných plodinách (teplé oblasti)

Biologické vlastnosti

- Jednoleté, suchovzdorné,
- krátkodenní, s pomalým růstem v počátku (silnější zaplevelení)
- charakter - jarní , vegetační doba – 90 – 100 dní

Vzhled:

Kořen - mohutný

Stonek-

výška 1,0 m

List – ochlupený

Květenství - lata

Plod- pluchaté zrno

HTS - 3 – 10 g

Nároky na půdu, teplo, vodu:

Podnebí: teplomilná obilovina
jižní oblasti ČR

Půdu střední – H, HP, lehké půdy, výhřevné

Teplo: klíčí při teplotě 8 – 10 st.C, odolnější obilovina k vysokým teplotám než pšenice a ječmen

OP

- pozemek ve staré půdní síle
- vyžaduje dobrou předplodinu
- vyžaduje nezaplevelenou půdu
- předplodina - ozimé směsky sklizené na zeleno
  - senážní oves
  - rané brambory
  - po 1 seči jetele

Technologie pěstování:

Doba setí: minimální teplota půdy 8 – 10 st.C
(konec dubna – květen)

Šířka řádků + závislost výsevku:

- ❑ 100 - 150 mm (20 – 25 kg.ha⁻¹ = 3 – 4,5 MKS)
- ❑ 250 - 300 mm (15 – 18 kg.ha⁻¹, 2,5 – 3,0 MKS)
- ❑ hloubka : 20 – 30 mm

Ošetřování:

Zajištění bezplevelného stavu:

Mechanicky: vláčení po zakořenění

Chemicky: odplevelení podle platně MPOR

Sklizeň a posklizňová úprava:

- **Nestejněměrné dozrání (od vrcholu k ke spodním patrům)**
- **Zahájení sklizně: zrna v horní třetině plně vyžralá, sláma – světle zelená – nažloutlá), přímá, úprava jako u řepky, výnos: 1,5 – 2,5 t**
- **Posklizňová úprava: odstranění příměsí, snížení vlhkosti na 14%**

Kontrolní otázky

1. Vysvětlete potravinářské využití prosa, v čem je zrno prosa v lidské výživě vyjimečné?
  2. Které producenty prosa znáte?
  3. Jaká je historie pěstování prosa?
  4. Popište technologii pěstování, jaká je závislost šířky řádků a výsevku?
  5. Jakým způsobem dozrává proso?
  6. Podle kterých kritérií zahájíme sklizeň prosa?
-

Zdroj:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Panicum_miliaceum1.jpg

<http://www2.zf.jcu.cz/~moudry/skripta/2/Obrázky/58-proso.jpg>

http://www.aros.cz/wp-content/gallery/proso-sete-cervene/proso_sete_cervene_0.jpg

http://www.aros.cz/wp-content/gallery/proso-sete-zlute/proso_sete_zlute_0.jpg

http://www.aros.cz/wp-content/gallery/proso-sete-zelene_1/proso_sete_zelene_0.jpg

Kuchtík F. a kol. Pěstování rostlin II. Třebíč: FEZ. 1995, s.32,33.

ISBN 80-901789-1-X

Kuchtík F. a kol. Speciální pěstování rostlin. Praha: Credit. 2002, s.46,47.

ISBN 80-86392-00-7